

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmussen
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

Register:

Järnvägen sid.1-2 ,13,20	Stjärngossar 15
Postdiligenser 2	Bäckhästen 15
Eldsvådor 3	Gastar 15
Brandväsen 3	Skogssnuvan 15-16
Väktare 3	Jättar 16
Ljusinbrinningsfester 4,9	Troll 16
Marknader 4	Spökhuss 16
Midsommar 4	Skrämma barnen med 16
Majstång 5	Biddingen 16,17,18,20
Husarer 5	Fångvård 17
Fastlagen 6	Loppa 18
Slå katten ur tunnan 6	Grisen 18
Tranan 7	Kommersrådet Lundgren 19
Påsk 7-8	Smuggling 19,25
Picka ägg 7	Lagman Sylvan 20
Stenkakor 7	Fyren flyttas 22
Tobaksfabriken 8	Skolväsen 22-24
Första maj 9	Tändsticksfabriker 26,27
Dricka mörk i benen 9-10	
Krogar 10	
Utflykter 10	
Pingst 10	
Jordbruk 10,11	
Mårten 11 -12	
Jul 12	

ACC. N:R.

M. 9131:1

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-]-

Ska* jag berätta om Ystad, så minns jag först och främst
. när de byggde järnvägen mellan Ystad och Eslöv. Min far var vid
järnvägen och arbetade, men då var jag bara 5-6 år gammal, men jag
minns i alla fall när järnvägen blev invigd 1865. Då var det inte
mycket med järnvägens bekvämligheter inte. Det var sådan ståt när
de skulle inviga järnvägen. Lantbor skulle följa med i stutavagnar.
De var klädda i vita byxor och blåa tröjor. Det var lantborna och
aktieägarna var också med på tåget, när det kom pustande. Så gick
järnvägen med förlust de första tio åren och bönderna ville inte
vara med utan sålde sina aktier för ett par tre kronor stycket
åt stor herrarna. Men sedan kom järnvägen i bättre stånd. Jag reste
med tåg första gången till Örup. Det var när far arbetade där. Tre
löjtnanter skulle till Örup och så fick de i all hast tag i en
dressin. Det var en stor bjässe och det behövdes fyra man till
att veva den, och jag fick äran att åka med som fjärde hjulet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:2.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-2-

De tre löjtnanterna skulle som sagt till Örup. Löjtnanterna tyckte att det var spännande att ge sig iväg med en sådan där dressin, och sedan vi halsat en liter gav vi oss åstad. De tre löjtnanterna satte sig bekvämt till rätta på sätet och sedan vevade tre järnvägsarbetare och jag. /Löjtnanterna vevade inte/. Det var rätt så svettigt att veva på, men det gick inte att få något lok, och löjtnanterna hade löst biljett och skulle till Örup. Ja, så löste man järnvägsresor 1865.

Min far var för resten med och tog det första spadtaget på järnvägen, när den byggdes. Greve Ehrensvärds dotter skulle rulla den allra första bören jord. Dottern var bara 4-5 år gammal, och de hade gjort en liten fin barnrullebör, som hon skulle köra jorden i.

Jag minns också den gamla postdiligensen, som kördes av postmästaren på posthuset. Vad han hette minns jag inte.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:3.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-3-

Det gamla posthuset låg där nu telegrafan ligger, upp till kyrkan.

Jag minns också när gamla teatern brände ned, och det var en vacker eldsvåda. Elden bröt ut på natten. Det hände på 80-talet. Jag var själv med vid sprutorna. De hade inga motorsprutor på den tiden, bara handsprutor, en tre fyra stycken. Det hela var mystiskt. De sade att det var restauratören som satt eld på huset. Där var en restaurang i samma byggnad. De klämtade i kyrkklockorna. Det var så ljust i eldskenet, att man kunde se vad klockan var. Och kallt var det. Det var på vintern. De körde ned till hamnen och hämtade vatten på tunnor och sedan körde de upp till sprutorna med vattnet.

Här var också nattvaktare i Ystad, som började ropa klockan tio på kvällen. Klockan nio ringde de i kyrkan och sedan började vaktarna att ropa. Där var t.ex. "Håkan Färgare", som var vaktare. Han

Skriv endast på denna sida!

M. 9131:4.
ACC. N:R.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-4-

var så duktig att sjunga ut. "Klockan är tio slagen - vinden är sydv- ä- s- t, ropade han. Här var fyra poliser i Ystad då: Henning Olsson och Bergquist.

Hantverkarna hade ljusinbrinningsfester, det hörde jag talas om, men det har jag själv aldrig varit med om och kan alltså inte berätta om. Men jag kan berätta om hur det var på marknaderna på hösten. Här var sommarmarknaden i juli månad, och så var här "ätterhöstmarknaden" i två dagar, och den hade de på Stortorget. Hästar och kor såldes förstås på Österportstorg. Då kom bönderna in från landet. Järnvägen spelade ingen roll för dem. De kom körandes och gåendes in till stan. De kom ända från Småland. Där var t. ex. krämare, som sålde glas, träskor, stutar.

Midsommar firande man "riktigt" på den tiden. Då var här ett förlustelseställe som hette "Missunna", som innehades av Hector.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131: 5.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-5-

Så var här tillställning på heden. Fiskarna hade alltid majstång i fiskarhusen. Inne i staden hade man aldrig någon stor majstång utan bara små för barnen.

Här var ju husarer förr i tiden, det får jag inte glömma att tala om. Gamla kasernen låg i Reginahuset/=biografen Regina/. Där låg en hundra man husarer. Där stod en skyllenjur utanför, så det såg riktigt krigiskt ut. Regementschefen hette Platen. Jag kommer så väl ihåg det, för i Marpegatan var plank runtomkring, och då skulle de alltid ner och rida, för där var inte så stor plats där uppe i kasernbyggnaden. De ledde hästarna ut och efteråt kom Platen med ridpiska. Min far hade lärt mig skyldra, så när Platen kom förbi, så skyldrade jag, med eller utan "gevär", och han uppskattade den där manövern. Han tog nämligen alltid upp en tvåöring och gav mig som belöning för visad artighet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 9131:6.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmussen
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-6-

Vid fastan var här ett rysligt liv. I östra förstaden slog de katten ur tunnan. Det var skilda/=olika/ personer som var i farten. Vem som helst fick vara med. Bönderna kom till sta'n den da'n/=fastlagsmåndag/. De samlades uppe i en gård vid apoteket, och borgarna fick låna hästar av bönderna som kommit in av nyfikenhet. Så var de utklädda och hade masker. De hade en uppstoppad katt, men först hade de en levande, innan det förbjöds. De hade stockar i näven, som de slog katten ur tunnan med. Den som slog ut katten blev kung. De hade sedan fest på karantänen. Där ute korade kungen drottning. Och så slutade det hela med spel och dans.

Vi som voro små på den tiden var ju inte med och slog katten ur tunnan. Vi fick nöja oss med att slå boll. Kolerakyrkogården är slopad nu, men där var vi alltid ute och lekte boll. På ena sidan var gräs, på andra sidan var gravarna. Järnvägen behövde mark där ute och så byggde de järnvägsverkstaden där ute, och så

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 9131:7

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-7-

grävde de upp alltihop, skelett och ben. Alla benen blev lagda i en kista på nya kyrkogården.

Något om tranan har jag inte hört och inte heller tredje tordda'n i Tor, Nej, nej. Det har jag inte hört. Men påsk, det kan jag tala om. I min barndom pickade vi ägg. Vi köpte ägg av ägga-krämare och så gick vi stolta i hägen och pickade. Den som fick sitt ägg sönderpickat fick lämna ifrån sig sitt ägg, och man kunde på så sätt få hela tjug ägg. Vi pickade i vilken gata som helst. Vi hade aldrig några bestämda mötesplatser. Man pickade även med okända människor som man mötte. Man ville ju gärna vinna ett ägg, och mötte man en lämplig person, så utmanade man honom till pickning. I regel sades det inte nej åt en sådan dust, för det var ett roligt tidsfördriv.

På vita tisdag skulle vi alltid ha stenkakor här i Ystad. Blå måndag var också en dag, som var känd här i Ystad. På

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:8.

Landskap: S. k. å. n. e. Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y. S. T. A. D. Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-8-

skärtorsdagen brukade vi alltid fästa utklippta saker på ryggen på folk som vi stötte på. Innan jag blev konfirmerad gick jag på gamla Tobaksfabriken och vi pojkar skar ut rakor, grisslor och stegar, som vi hängde på ryggen på Österdahl, som arbetade på fabriken. Österdahl marscherade iväg hem.

-Österdahl reser till Blåkulla nu, skrek folk, som såg honom. Men Österdahl förstod inte vad det var för galenskap förrän han kom hem.

Jag började arbeta på Gamla Tobaksfabriken 1870. Den låg mitt emot Sorgenfri. Det var ett helt kvarter. Då jag började där år 1870, var vi 10-15 pojkar som skulle stripa tobaksblad. Fabriken hette Fischer då. Så fick vi åtta skilling om da'm till att börja med. Andra året var det tio skilling om da'n och sedan 25 öre om dan. Men det var andra tider då. Allt som allt var där en trettio

Skriv endast på denna sida!

M. 9131: 9.

ACC. N:R.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-9-

arbetare på fabriken. Och nu kommer jag ihåg en sak: V I hade ju också inbränningsfest, när vi skulle börja och tända. Vi arbetade från sex på morronen till sex på kvällen. Vi hade vår fest i slutet av september. Vi hade en sorts tranlampor och de var tända, men någon särskild bjudning var det inte. Vårt var mycket enkelt. Vi kände på oss, att det var en fest, som vi inte förstod. Om jag inte missminner mig, så var det en som varit i hantverkslära som börjat med det där på fabriken. Men hantverkarna, de hade ju helt annorlunda. Där var både mat och dryck och ceremonier, det hörde jag så mycket om i de kretsar som firade den.

Första maj firade man på så sätt att de flesta blev fria på middagen, men då skulle man särskilt säga ifrån, eljest var det vanlig arbetsdag. Eljest blev man inte fri. Den dagen spelade ungdomen gärna boll, och så var där dans i Missunna. De drack

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:10.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-10-

också mäg i benen. Den dagen fick inte poliserna ta någon, det var gammal sedvänja, så man vågade ta både fem och sex kaskar. Den dagen fick man lov att dricka sig full. Här var många krogar på den tiden, minst 8-10 stycken. Här var Lilla Syden, Nordens källare och många flera. Några utflykter till landet företog vi aldrig den dagen men väl till pingst. Vid pingst var det alltid utflykter. Vi tog alltid till Bergsjöholm och Krageholms skogar med hästskjutisar. Vi hyrde häst och vagn av åkare. En hette Fredrik och en "Görum". Vi hade då alltid mat och dryck med oss. Det gick vilt till i skogarna vid dessa pingstutflykter. De slogs när de blev fulla. Staborna slogs med gårdens drängar. Hur det var, så blev det alltid någon krångel vid dessa utflykter, som slutade med vilda slagsmål.

Hantverkare och alla andra hade jordbruk förr här i Ystad. De höll sig med både hästar och drängar, så att de kunde köra

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131: //

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-11-

omkring med sina varor till marknaderna. Ystad låg ju liteg av-
sides på den tiden och det var tvunget för dem att hålla sig med
egna skjutsar. Här var t. ex. kopparslagare Möller. Han hade själv
både häst och vagn. En annan hette Erlandsson, men han hade inte
rågon jord själv. Annars hade alla köpmännen jord. De hade en höre
som vaktade djuren. Fältet här ute vid Sandskogen var betesmark
ända ut till Nybro, och dit släpptes korna. En höre passade dem.
Han drev dem ända ut till Nybro, för där var det bästa gräset,
men vid middagstiden vid mjölkdags drev han dem bärmare staden.
På kvällen stod alla pigor och passade på sina kor på Österports-
torg. Ibland när vi var fria pågar, så sprang vi ut och drack
mjölk hos pigorna om sommaren när det var varmt. Då gick pigorna
på platta ben, och de sa' aldrig nej om vi bad om mjölk.

Mårten firades alltid. Det var så gott som helg. Då
skulle man ha gäs eller and, och de som inte hade råd att köpa

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:12.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-12-

and åt fisk. De fick hålla till godo med lutfisk och gröt.

Men mest matbestyr hade man förstås till julen. Märten var trots det en gammal fin fest. Det var nämligen vanligt att folk gifte sig vid den högtiden. Hade man gått och varit trolovad, så skulle man ha sin fästekvinna vid Märten om inte förr. Men julen hade ju en helt annan prägel. Julen var först och främst bake- tid och bryggetid. Till julen bakades och bryggdes det som aldrig någonsin. Man bakade hemma och bar degen till bagaren som satte in den i ugnen och gräddade den. Man hade ju inte spis hemma utan öppen skorsten, och därför kunde man inte själv förrätta bakningen i hemmen. Man älte degen hemma och sedan bar det som sagt iväg till en bagare. Vi bakade hos gamle Smith mitt emot Hargatan , Pilgränden. Dessutom hade vi alltid julgran hemma hos oss. Den köptes på torget. Här kom hela lass med julgranar. I min tidiga

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:13.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Adress:
 Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
 Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-13-

barndom minns jag så väl när de kom med stora lass, förspända med små sega hästkrakar. Vi pojkar sprang och mötte dem utanför stadsporten, och bar det sig väl, fick vi krypa upp på lasset och åka in triumferande genom staden. Men ibland var körsvennen arg och vresig och kastade till oss glåpord för att vi var stäbör. När så järnvägen kom till, så tog den hand om julgranstransporterna. Då gick det mera stillsamt till med avlastningen. Då hördes inga främmande uppländska röster utan det var stationskarlarna som läste av dem. En liten julgran kostade i min barndom 25 öre. Ville man ha en riktigt stor, så behövde man bara betala 75 öre. Vi brukade också juletid sätta granar utanför porten och en kärke till fåglarna. Kärven satte vi oftast på en stång. Vi stöpte också ljus hemma, när jag var pojke. De tog vara på talgen de hade/i köket/. På vår gård var 3-4 svinstior och därtill höns-hus. Vi hade egen gris hemma hos oss.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131: 14.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-14-

-Hade ni dopp i grytan?

-Förekom aldrig i mitt hem.

-Blåstes julen in?

-Det minns jag inte. De sköt inte vid julen heller. Det var nyårs-
afton som de gjorde det. Egentligen var det förbjudet att skjuta,
men det knallade lika friskt ändå.

-Förekom julhögar?

-Nej, inte alls här i sta'n. Julklappar var det heller inte så
bevänt med förr i tiden. Vi barn fick alltid en bagatell, en liten
småsak. Inte mer. Men i julottan gick varenda människa. Där predi-
kade kyrkoherde Cavallin, och i Klostret var prostén Lagergren. Här
var nämligen två församlingar på den tiden. Vid nyåret skrev
de det nya året med krita på väggar och dörrar och portar.
Något skrock och vidskepelse var här varken vid jul eller nyår.
Ystadborna ha aldrig va'tt vidskep_eliga av sig.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:15

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-15-

Stjärngossar kan jag däremot minnas. Vid trettonhelgen gick de alltid omkring med en stjärna. De gick omkring och sjöng i alla hus. Ja, där var till och med de som gick ända ut på landsbygden. De hade stora påsar med sig som de fick fyllda med mat och annat gott. Likadant gjorde de natten till 1:a maj. En spelade då /vid maj/ fiol och de andra sjöng. Vid julen bara sjöng man. Men det gick bra ändå, för folk bjöd på supar och mat vart de kom. De som klädde ut sig till stjärngossar var mest murarhantlangare, det var "löshästar", sådana som inte voro gifta.

Bäckahästen talade de mycket om när jag var liten påg. Han var uppe i ån vid ångkvarnen. Ån gick ner till Klosterdammen och ifrån klosterdammen gick en kanal tvärs igenom hela sta'n. Man skulle akta sig för Bäckahästen. Han sprang i ån med dem han fick fatt i. Vidare talade de om gästar. Det var ilandflutna sjömän. Och så talade de om skogssnuvan. Hon var på ryggen som ett baketråg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:16.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-16-

Hon fanns utanför staden uppe i skogarna. Där var många av de gamla som sett skogssnuvan, men det var ju skrock förstås. Men många trodde det ju. Om jättar och troll hörde man ju också talas om när man var pys. Vidare spökade det också på sina ställen. Där uppe där banken nu är byggd spökade ett fruntimmer. Hon gick alltid vitklädd. Uppe i Ljunits Sparbank.

-Vad brukade de vuxna skrämma barnen med, var det med vita frun?

-Å nej, det var med spöken.

Nej, nu ska' jag berätta litet om gamla original som här var. Här var Biddingen, Gustaf Biddingen, en slaktardräng som var allmänt känd. Han hittade på alla möjliga konster, så det var inte underligt att folk fäste sig vid hans person. Men han satt mest inburad. Här var inget fängelse på den tiden, så de fick åka till Malmö. Stadsfiskalen hette löjtnant Holm, och han var en karl, som kunde hålla efter folk. Här var många slaktardrängar,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:17.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-17-

och de söp omåttligt. De var fulla mest varenda dag. Så blev de stämda och skulle till Malmö för sina förseelser. Stadsfiskalen brukade alltid samla ihop dem strax före julen och de fick sitta på Malmöhus över julen. Fånggevaldigern Hans Persson körde första spannet vid dessa resor, som alltid samlade en hop nyfikna åskådare. Persson var klädd i sabel för att inge respekt. I nästa vagn kom fångarna; ibland var de rätt många. En gång räknade jag till hela fjorton stycken. Andra vagnen kördes av en dräng. Ingen vågade rymma, för då sköt gevaldigern.

-Få vi lov att springa vid sidan om vagnen?, frågade de den stränge vaktaren en gång.

-Ja, men rym inte, för då skjuter jag, röt Persson.

Om igen, när de skulle från Malmö till Ystad fick fångarna alltid gå till fots. Då fick de aldrig skjuts. Biddingen satt ofta inne och gjorde många sådana resor. Här var flera sådana kända figurer,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:18.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-18-

men Biddingen var nog den värste. Biddingen reste sedan till Bornholm, och där blev han ryktare men han slogs så vilt, att danskarna inte alls ville ha med honom att skaffa. Han blev över-sänd hit till Ystad igen. Han drev för mycket spektakel.

Så var här Mamsell Loppa. Hennes far var kopparslagare, av bättre stånd. Hantverkarna betraktades nämligen på den tiden som en societet som inte umgicks med vem som helst. När hon var ung, fick hon en pojke, och den ville hon ha kyrkoherde Cavallin som far till. Hon traskade direkt upp till pastorsexpeditionen och sa' att ungens far var ingen mer eller mindre än kyrkoherden själv. Kyrkoherde Cavallin, som var en fin karl, blev ju förnärad och ingen trodde väl heller vad hon sa'. Sedan la' hon sig till med att supa. Hon gick omkring full för det mesta. Hon hette Carolina, men folk kallade henne alltid för Loppa.

Så var här Grisen. "Thunbergs Gris" kallades han

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:19.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-19-

också. Thunberg & Gris var bokbindare i sig själv, men så var han så glad i brännvin, att det gick bakut med honom. Hans gamla mor gick omkring och sålde notesböcker och till henne sa' han alltid: -Ge mig tre skilling till en durk./brännvin/.

Han band in böcker, som moren gick omkring och sålde i husen. Hur han slutade sina dagar kommer jag inte ihåg. Han blev visst halt på något sätt.

En annan herre som de talade mycket om var kommerserådet Lundgren. Han skulle ha skurit halsen av en dräng, som hade för mycket reda på en sak. Om jag inte minner mig, så hade Lundgren stora smugglaraffärer, och drängen hade reda på något komprometterande för Lundgren. Det där var före min tid, men de gamla viskade ju en del om den saken. Kommerserådets gård låg där nuvarande rådhuset ligger. Han hade också flera herrgårdar, Stora Herrestad t.ex. Där bodde sedan sonen, konsul Lundgren. Han hade en

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 9131:20.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-20-

dräng här i staden, som skötte hans jord. Lundgren hade en stor trädgård där nu Sporthallen ligger. Han skänkte jord till järnvägen när den byggdes. Eljest rådde han om hela jorden ända ner till sjöstranden. Där hade han två stathus, och statarkvinnorna skötte hans stora trädgård. Borgarskolan, brandstationen och Kooperativa föreningen var då trädgård, och den rådde konsul Lundgren om. Men så bytte han med sta'n, och han fick en gård på Hångatan/förr=latinskolan/. Så fick han som sagt den gården i stället. Han och sta'n bytte.

Lagman Sylvan var också en karl, som var vida känd. Hans dotter byggde Prins Carl. Byggnaden kallades "Nådan". Hon flyttade sedan till Glimmingehus, och där regerade hon enväldigt. Lagman Sylvan byggde sockerbruket och skänkte mycket till sta'n. Bl.a. byggde han Fridhem. När han bisattes gick Biddingen i spetsen av begravningsståget. Han var utklädd. De hade spökat ut Biddingen

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 9131:21.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-21-

med horn i pannan och lykta i handen. Det hela väckte en ryslig uppståndelse. Till sist kom polisen och tog honom, men då hade han gått hela vägen genom staden i spetsen av processionen.

Figge Sjögren var en herre, som inte alls var någonting. Han var egentligen hantlangare på gamla gjuteriet, men det var ingen reda med honom, så snart stod han utan arbete. Sedan han lämnat arbetet brukade han komma upp på kontoret i gjuteriet, och så sa han till bokhållaren:

-Ah, herr bokhållare, jag skall be att få en tolvskilling.

-Jag har bara 25 öre, sa bokhållaren.

-Så mycket vill jag inte ha, sa Biddingen.

Och så gick han utan några pengar. Det var Graaf och Kemner som rådde om gjuteriet. Graaf hade en gång skrivit en revers och satt lagman Sylvans namn under. Så förföll reversen och Graaf kunde inte skaffa pengar. Graaf sköt sig då. Graaf tillverkade bl.a.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:22.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-22-

bågar och järnsängar.

Jag var med och flyttade fyren strax järnvägen var byggd, det måste jag tala om. Gamla träfyren skulle flyttas i den vevan, och det var en händelse som väckte stor uppståndelse i hela landet. Det är ju inte var dag man flyttar en fyr precis. När de byggt järnvägen, konstaterade de att järnvägen tog bort ljuset från fyren. Huru som helst så flyttade vi fyren. Vi höll i linor, så att den inte förlorade balansen. Var och ensom höll i linorna fick 50 öre. Det helagick så fint. Så göt de nytt fundament och nitade fast den. Bland andra händelser som jag kommer ihåg är när gods-
magasinet brann och när Graafska verkstaden brann.

När jag började skolan var här bara 5.000 inv. Här var inga hus i östra förstaden. Då började jag hos en gammal käring, som hette Mor Ahlgren. Hon var över 70 år. Hon hade en dotter, som hette Welly, som var förstånderska på Hotell Syd. De största av

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:23.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcker: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-23-

skolbarnen satt på en bänk, de små på en pall. Självt satt hon i en korgstol, och så fick vi läsa i hennes abc-bok. Och så ritade vi skutor på tavlan, och det gjorde vi så bra, tyckte käringen. Ibland kom hennes dotter hem mitt på dagen och då kom hon in och talade med käringen. Käringen och hon glömde ibland att vi satt och hörde på vad de sade. Dottern kunde berätta riktigt rafflande historier, som hon hört på krogen Syd. Då glömde gumman Ahlgren hela sin skolundervisning och slog ihop händerna av idel förväning och sa: "A-ah-h, nä men va' hör jag!" Sedan kom jag till Karantänen. Ute på Karantänen var Anna Möllare och Hilda Karst. Så kom jag i gamla Lancasterskolan i Klostret. Där var överlärare Sörensson, som hade de äldsta, och andra läraren var Karst. Där var en ung lärare också, som hette Fredrik Hansson. Han blev sedan stor kolhandlare, när han tröttnat på skolmästaryrket. Överst var Nordström, som bara hade de små. /Överst=ovanpå, på andra våningen/.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:24.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-24-

Där var bara sex bänkar i vår sal och vi satt tjugo stycken på var bänk. Rottingen var fruktad. Kunde man inte sina läxor fick man på röven. På onsdagseftermiddagarna skulle vi alltid till trädgården uppe vid lasarettet. Där hade vi våra små fält med blommor och grönt.

Det dög inte att skolkas på den tiden. Inte ens från trädgårdsundervisningen. På torsdagen hände det nästan alltid att Sörensson kom in barsk i skolsalen och sa' :

-Vem var det som skolkade i går? Kom fram här, skall Du få ett rapp, sa' han till syndare, som inte hade annat att göra än att traska fram och få ett rapp, som sved i ett par dagar. Nästa gång skolkade åtminstone inte han.

Jag har ett minne från lästiden/konfirmationsundervisningen/

En av de första gångerna vi gick för prästen och läste, det var för kyrkoherde Cavallin, skulle vi läsa innantill. När prästen kom

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:25

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Adress:
 Söcken: Y S T A D Berättat av: Otto Rasmusson
 Uppteckningsår: 1942 Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-25-

till en av pojkarna, så visade det sig, att pojken inte kunde läsa innantill. Prästen fick skicka honom till Nordström, som lärde honom abc. Den pagen fick sedan heta "Baddaren". Jag gick och läste för prosten Cavallin. Då var där två husarer, en som var 19 år och en som var 23 år. De hade inte konfirmerats tidigare. Det var två smälänningar som tagit värvning. Den ene, Jägerman, gifte sig i Ystad och blev stuvare, dragare nere vid hamnen. Ja, här var ju också ett dragarlag i Ystad, som satte sin särskilda hemtrevliga prägel på staden. Det höll till nere vid hamnen, vid gamla tullkammaren. På den tiden lastade en massa skutor havre som skulle gå till England. Dragarkvinnorna rullade alltid ballasten ur skutorna. Förmannen och ett par man gick sedan arbetet var slutfört och kvitterade ut pengar av köpmännen. Här var inga expeditionsfirmor på den tiden.

De smugglade också mycket friskt. Tullbåten gick ut varenda

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:26.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Söcken: Y S T A D

Berättat av: Otto Rasmusson

Uppteckningsår: 1942

Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-26-

natt. De ville gärna smuggla litt' om de kunde. De lurade också tullarna ibland.

En massa ystadbor reste över till Bornholm med gamla "Skandia" och arbetade där. De hade alltid ett par liter brännvin i träskostövlarna, som de hängde upp på axeln när de gick iland. Tullarna voro dumma nog och tittade bara i deras väskor med lumpor och luddtrasor i. Tullarna gick helst in i Bornholmsbåtens restaurang och söp.

Jag gick en tid på Tändsticksfabriken, som ägdes av Pettersson. Där var en massa töser som hade arbete i fabriken. De gick till fabriken och fick faner, och så gjorde de askar hemma, så där en 500 i taget. Glyttarna satt och kliade etiketter på lådorna. På fabriken stod jag vid en tändstickshack. En kniv gick upp och ner och skar sönder träet. Träet svarvades först i långa remsor, och sedan satte man det i maskinen, så att stickorna rök omkring.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9131:27

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Söcken: Y S T A D

Berättat av: Otto Rasmusson

Uppteckningsår: 1942

Född år 1858 i Ystad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-27-

Så bars stickorna upp i tork. Sedan satsades de och sattes i buntor och ovanpå/på andra våningen/var 30-40 töser som la stickorna i askarna. Den 1 maj 1873 fick jag plats i Rönne och kom i smedlära och där var jag i fem år. Så kom jag hit igen och exercerade beväring och så var jag i fem årligen på Bornholm, i Rönne. Så kom jag till järnvägen. 1872 var jag på tändsticksfabriken. Ja, sedan den tiden har Ystad förändrats åtskilligt.

Skriv endast på denna sida!